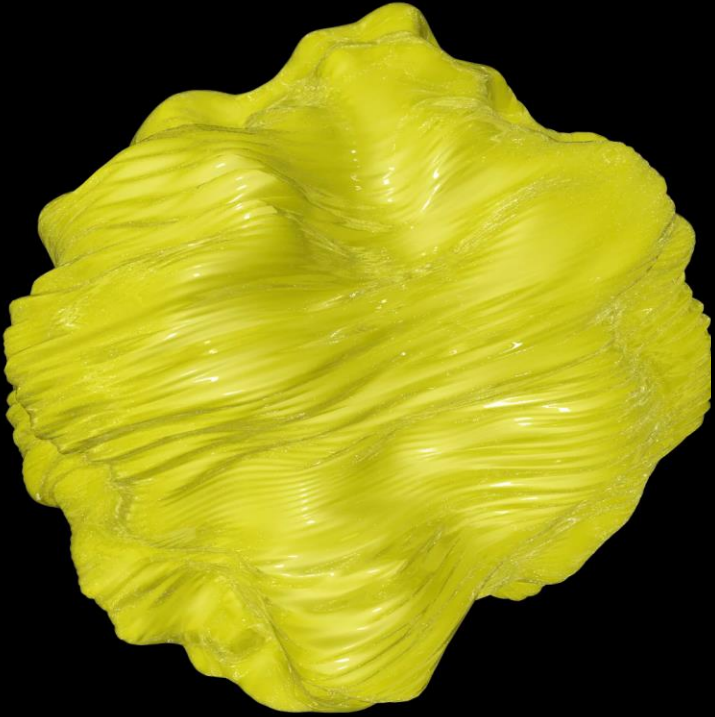

Rohepöörde uuringu tulemuste tutvustus

25.05.2023

Ürituse ajakava:

Kell 09.30 Hommikukohv

Kell 10.00 Kristi Malmberg: Rohepöörde uuringu tulemuste tutvustus

Kell 10.30 Helen Tammemäe: Euroopa Liidu regulatsioonid ehk CSRDst tulenevad kohustused ja kuidas nendeks valmistuda

Kell 11.00 Annika Arras: Rohereformi poliitiline reaalsus: kuidas riik on selleks valmistunud ja kas ettevõtjad on regulatsioonidega kohanemiseks valmis.

Kell 11.30 Vabas vormis arutelu

miltton →

Uuring ettevõtete
suhtumisest rohepöördesse

→ Uuringust

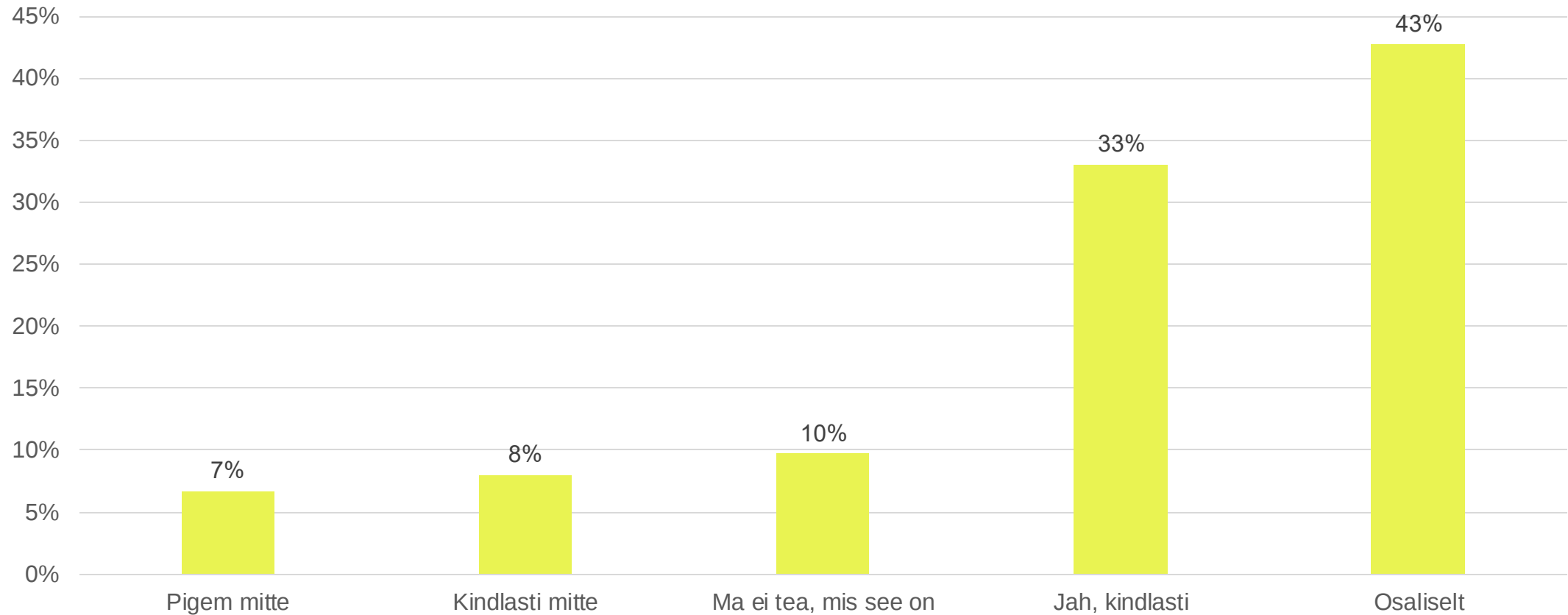
Uuring viidi koostöös Norstatiga läbi aprillis 2023

- Küsitleti 300 ettevõtte esindajat
- Lõviosa ettevõtetest väikefirmad
- 89% vastanutest olid kas ettevõtte tippjuhid või omanikud
- 83% olid vanusegrupis 40+
- 64% mehi, 36% naisi

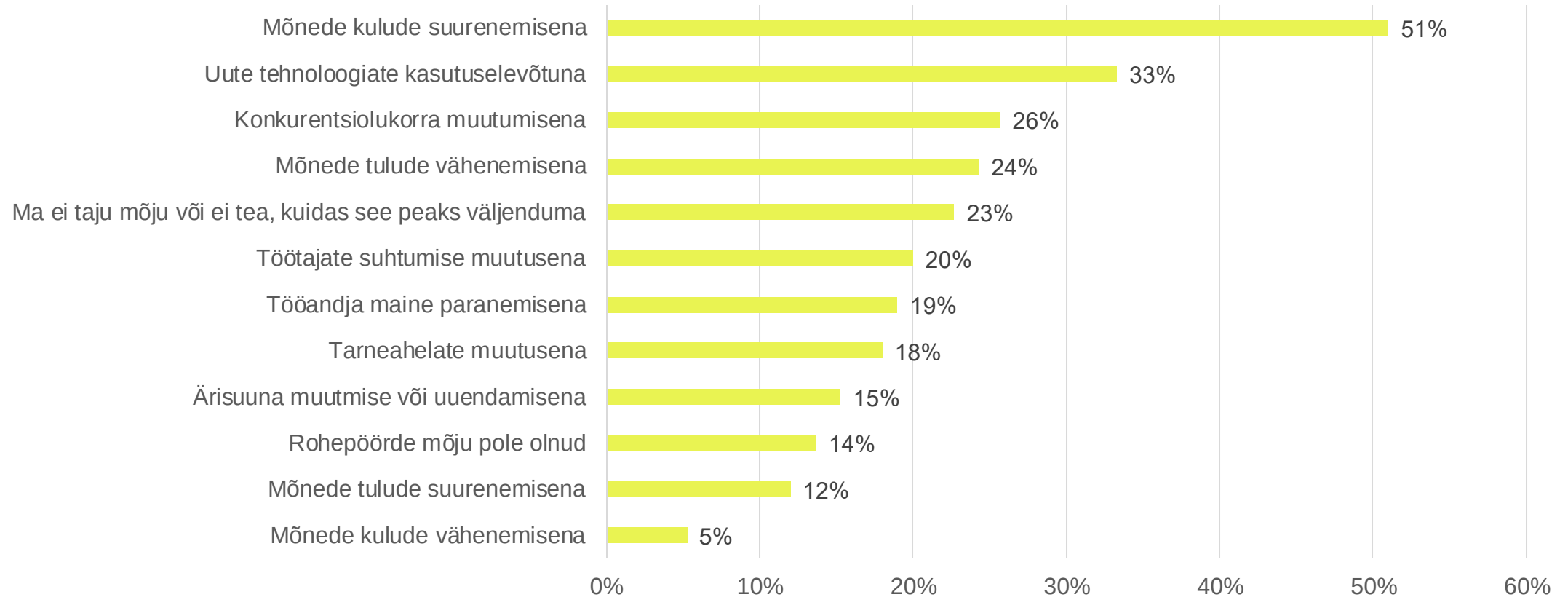

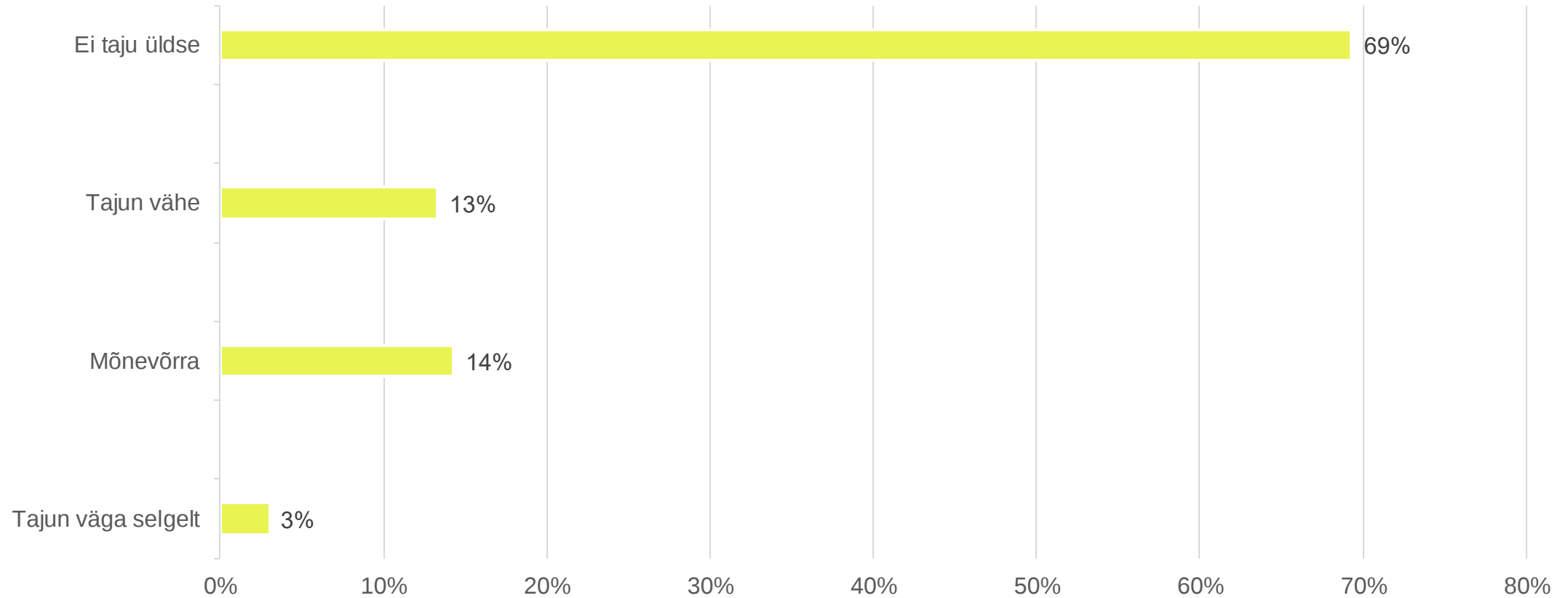
Kas teie hinnangul on Euroopa Komisjoni rohekokkulepe, mille eesmärk on Euroopa Liidus kliimaneutraalsuse saavutamine aastaks 2050, vajalik?

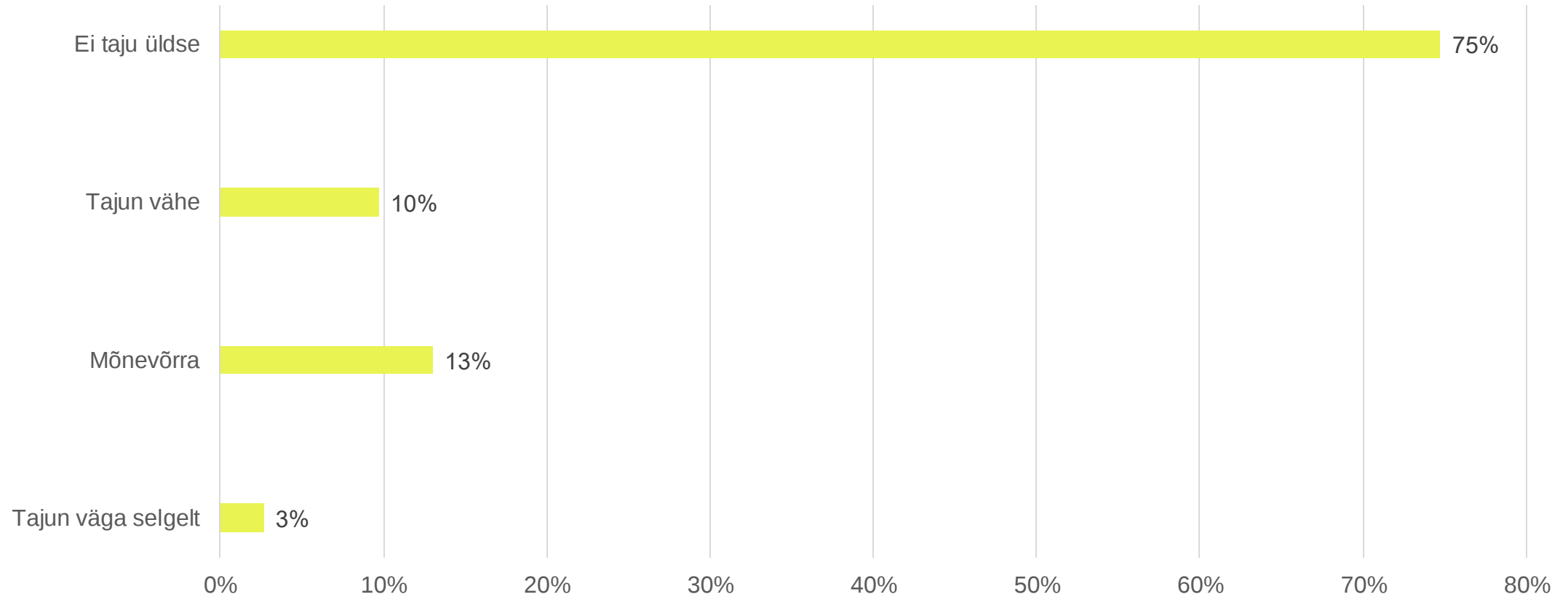
→ Milles avaldub Euroopa Komisjoni roheleppe ehk rohepöörde mõju teie ettevõtte tegevusele?

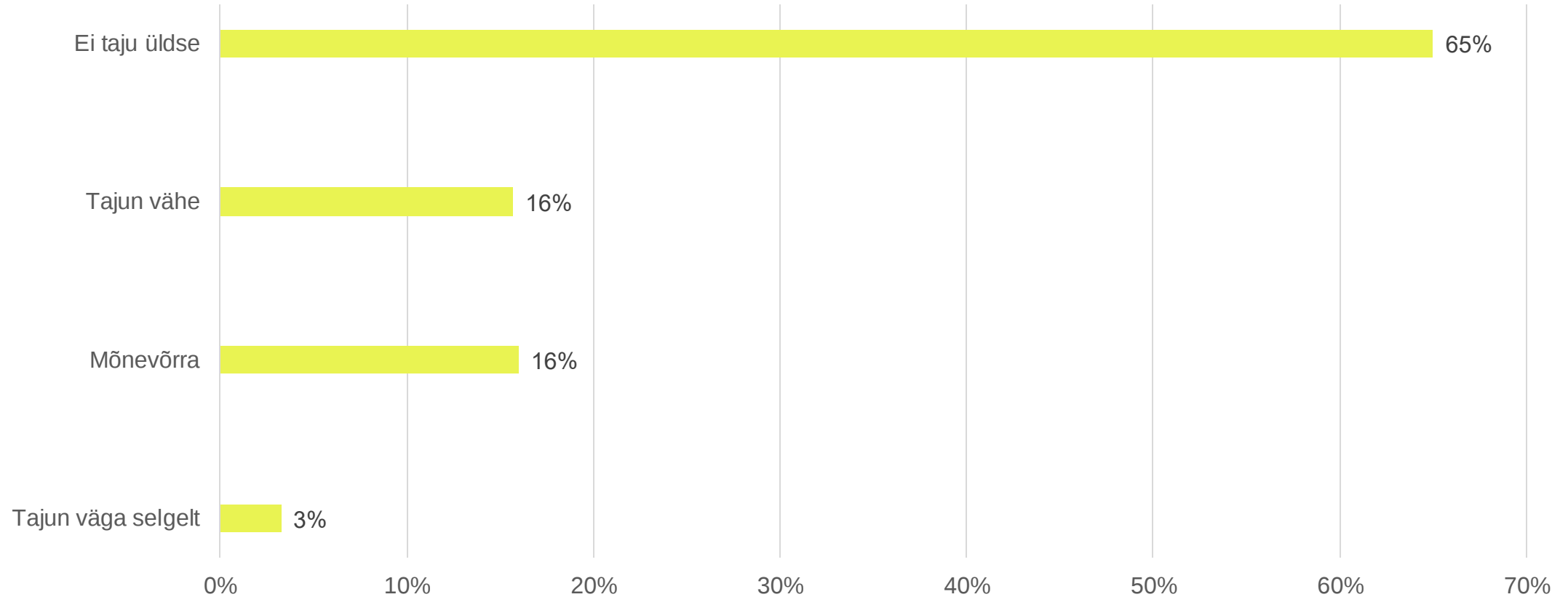
→ **Kuivõrd olete tajunud survet klientidelt enda ettevõtte tegevuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks?**

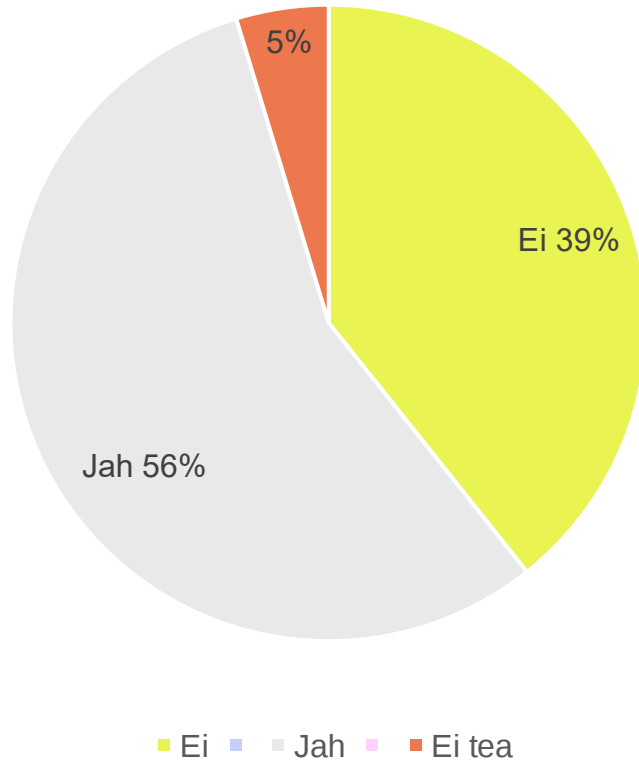
→ **Kuivõrd olete tajunud survet töötajatelt enda ettevõtte tegevuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks?**

→ **Kuivõrd olete tajunud survet koostööpartneritelt enda ettevõtte tegevuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks?**

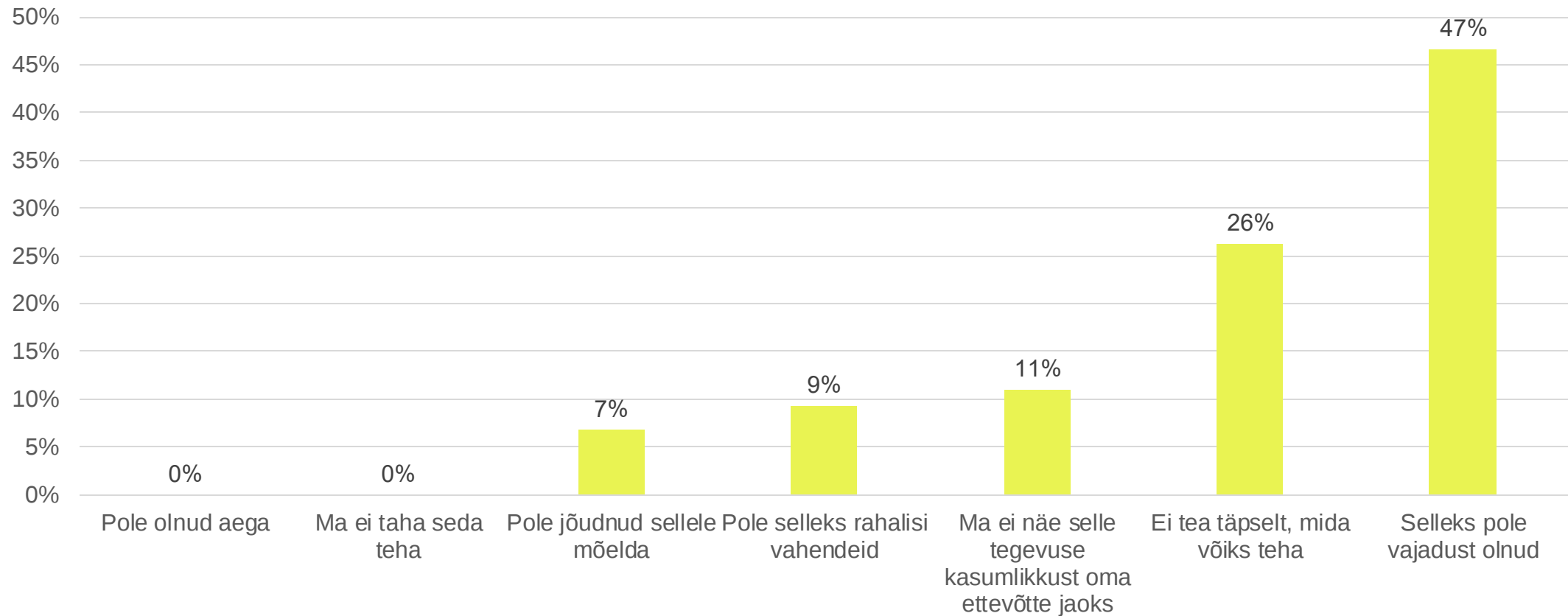

→ Kas teie ettevõtte on alustanud enda tegevuse keskkonnasäästlikumaks muutmisega?

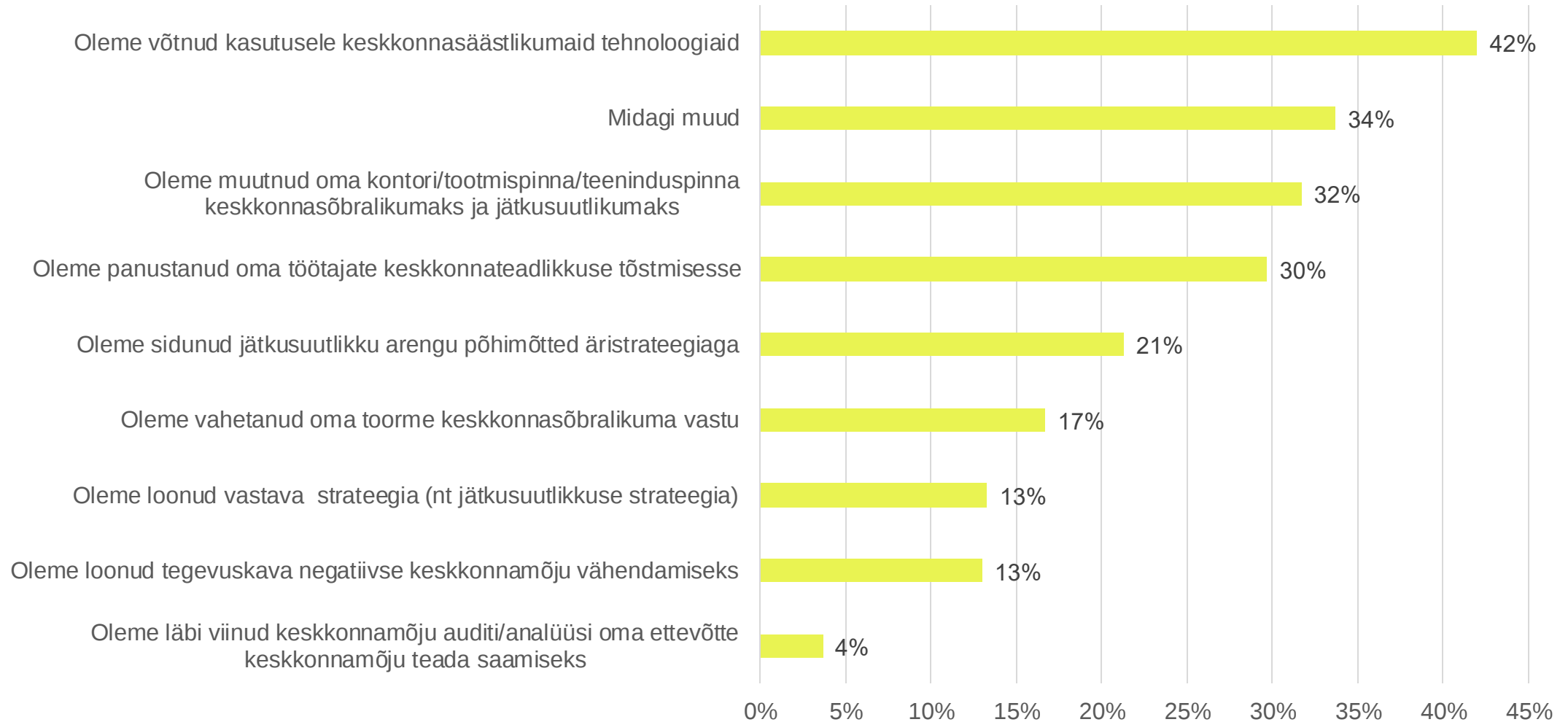

Miks teie ettevõtte pole alustanud enda keskkonnasäästlikumaks muutmisega?

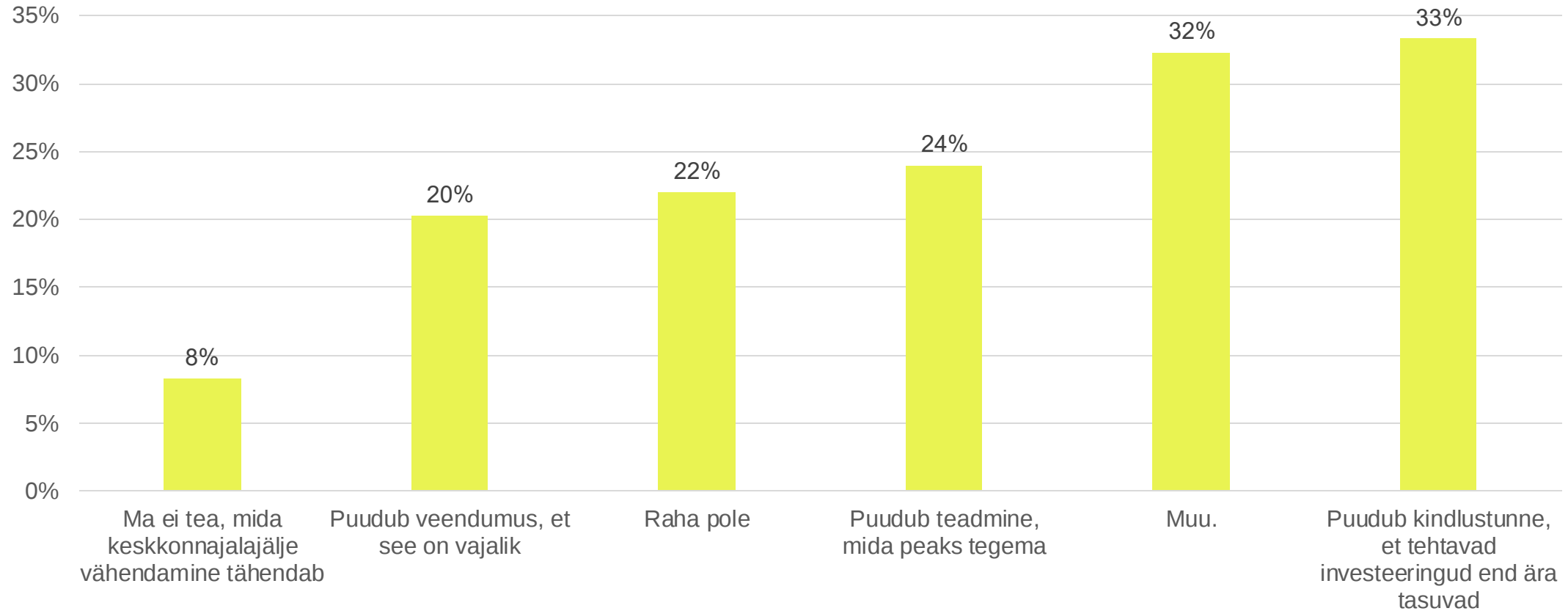

Milliseid samme olete astunud oma ettevõtte keskkonnajalajälje vähendamiseks?

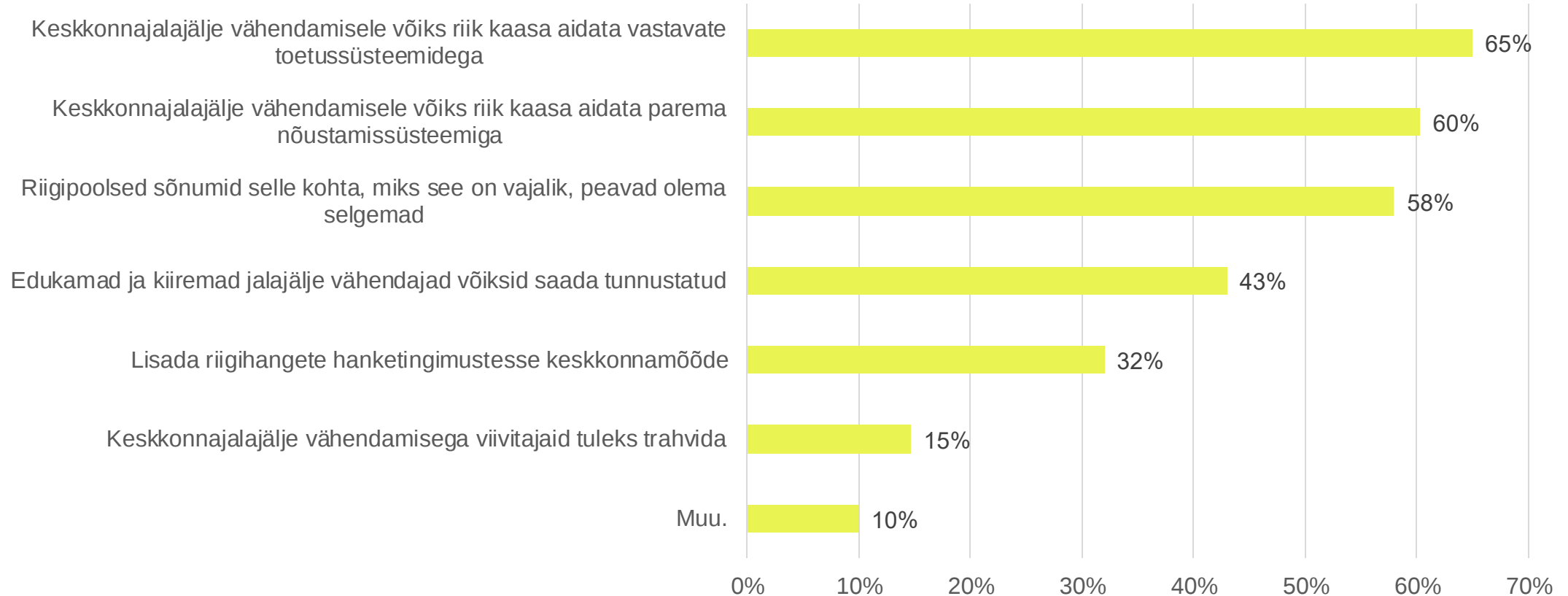

→ Mis on teie ettevõtte jaoks keskkonnajalajälje vähendamise peamised takistused?

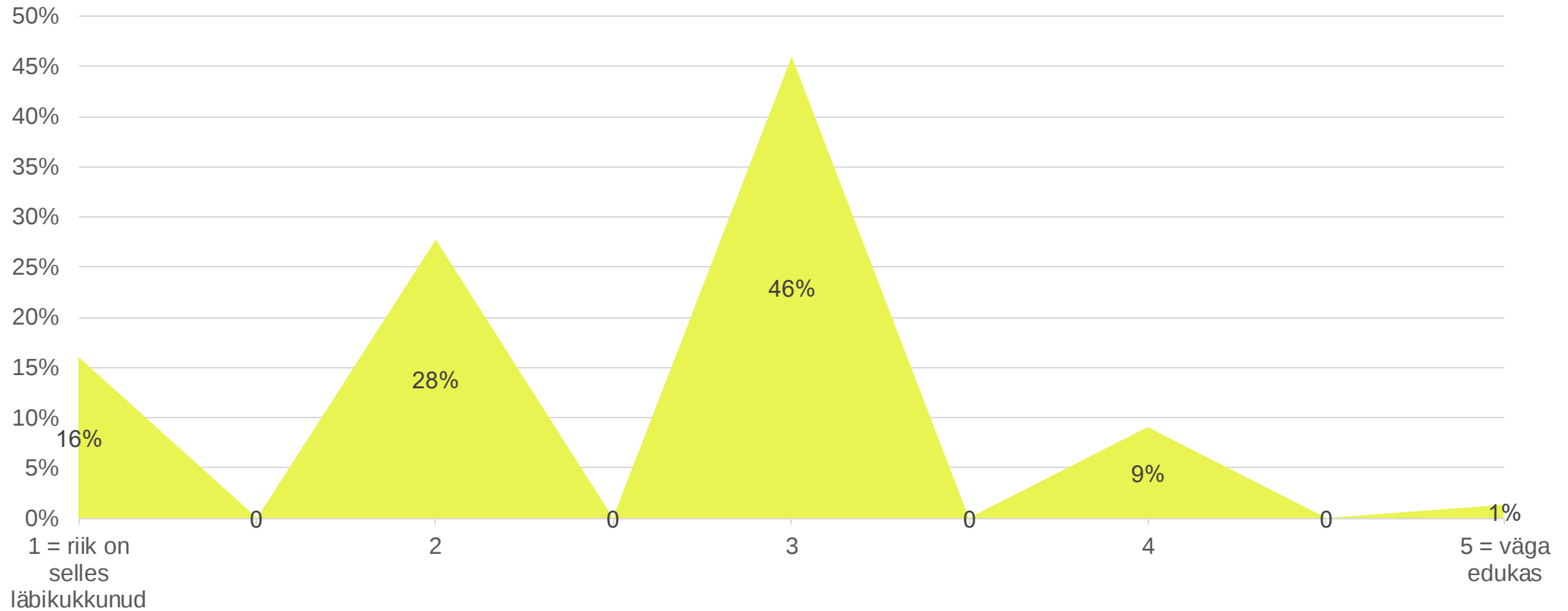
Muu variandi levinuim vastus: pole takistusi. Ka märgiti, et pole midagi vähendada, tegu on mõttetu projektiga, bürokraatiat liiga palju.

→ Kuidas saaks riik aidata ettevõtetel oma keskkonnajalajälge vähendada?

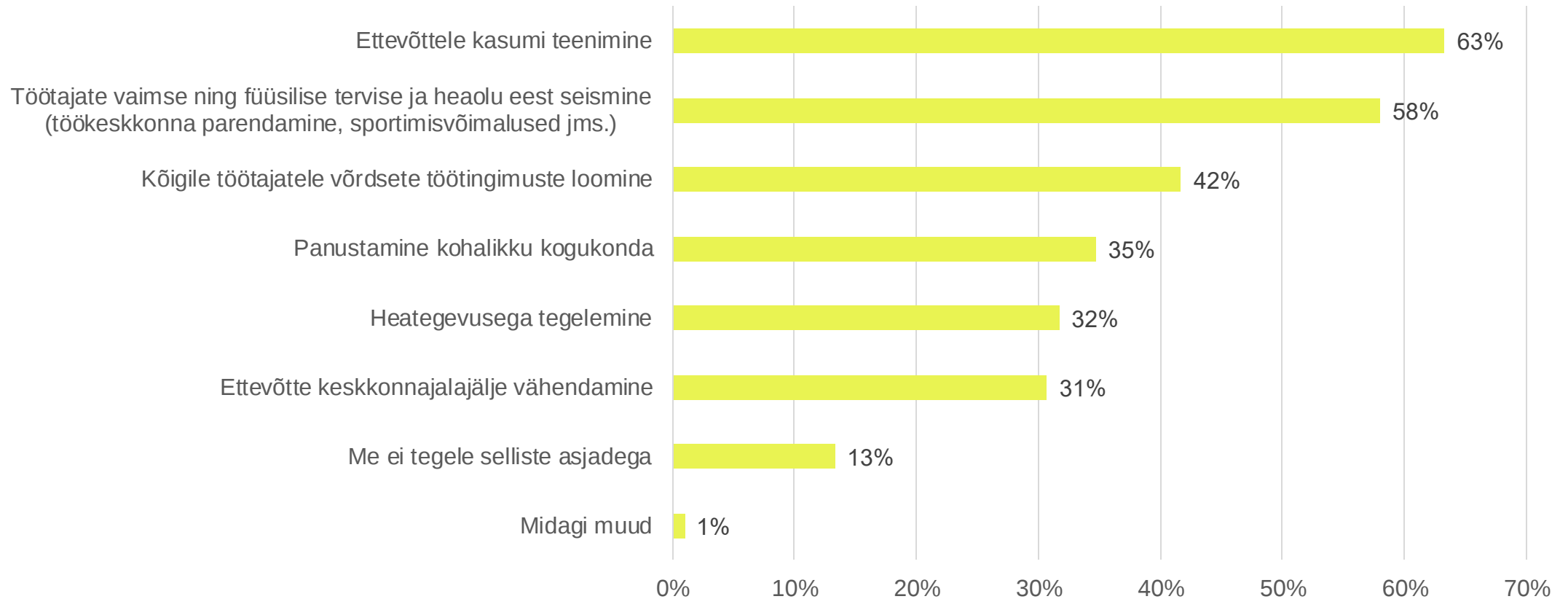

Muu vastus: hoiakute ja suhtumiste muutmisena, keskkonnateadlikkuse tõstmisena, personaalse teavitustööna, maksutada kõrgemalt suurema keskkonnajalajäljega tooteid

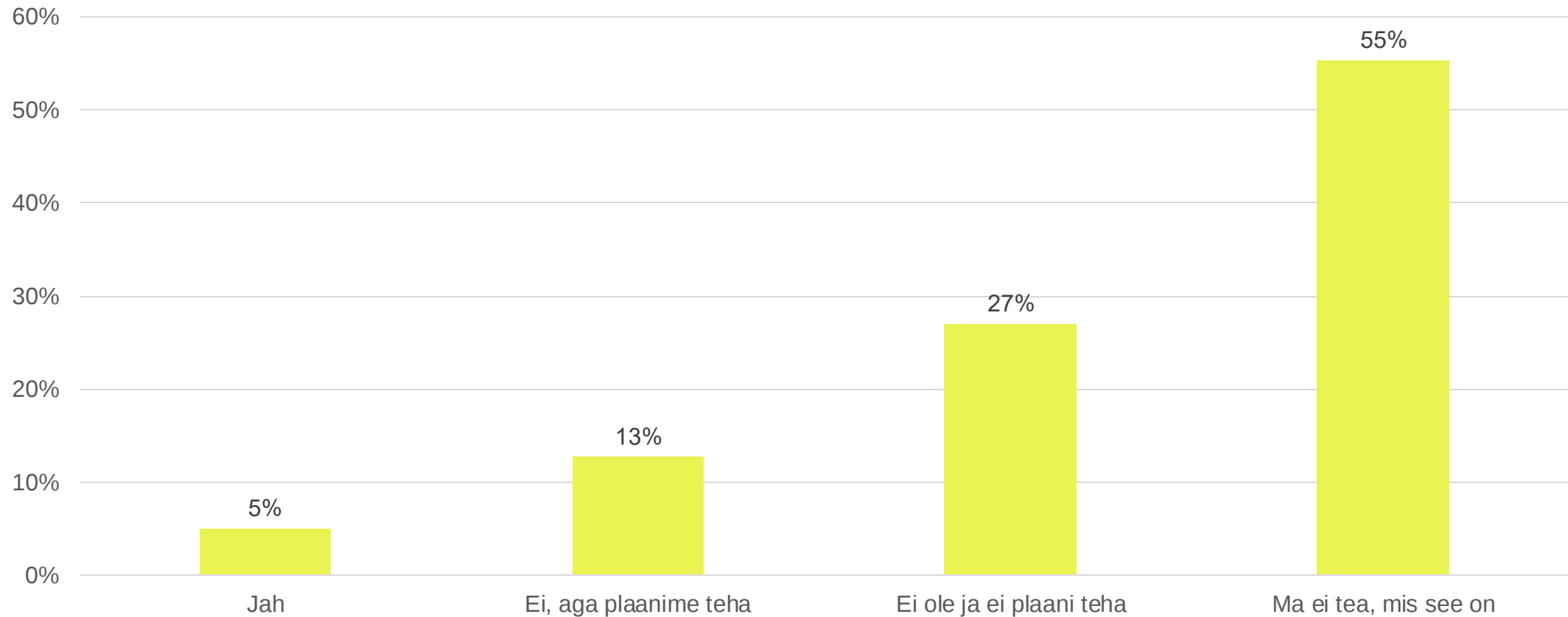
→ **Kui edukas on riik olnud ettevõtete teavitamisel selles osas, mis samme tuleb astuda oma keskkonnajalajälje vähendamiseks?**

→ Mida peate oma ettevõtte jätkusuutlike tegevuste juures kõige olulisemateks?

→ **Kas teie ettevõtte on lähtuvalt Euroopa Liidu kestlikkusaruandluse direktiivist (CSRD – EU Corporate Sustainability Reporting Directive) teinud ettevalmistusi aruandluskohustuse täitmiseks?**

→ Mõned olulisemad nopped

- 76% peab Euroopa rohelepet kindlasti või osaliselt vajalikuks.
- 51% näeb rohepöörde mõju oma ettevõttele kulude suurenemisena.
- Julgelt kaks kolmandikku vastanutest ei taju survet oma tegevuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks ei klientidelt, töötajatelt ega koostööpartneritelt.
- Samas on 56% alustanud oma ettevõtte tegevuse keskkonnasäästlikumaks muutmisega.
- 65% näeb, et riik võiks rohkem toetada ettevõtete keskkonnajalajälje vähendamist ja 60% ootab riigilt paremat nõustamissüsteemi.
- 63% peab ettevõtte kõige olulisemaks jätkusuutlikuks tegevuseks kasumi teenimist
- 55% ei tea, mis asi on Euroopa Liidu kestlikkusaruandluse direktiiv ja sellest lähtuv aruandluskohustus.

→ Järeldused

- Kuigi üldjoontes on ettevõtted nõus, et rohepööre on oluline asi, siis selle ellu viimiseks vajalike sammude ümber on veel palju teadmatust. Keskmine ettevõtja pole kindel, **kas ja mida ta tegema peaks**, teadmatust aga tekitab ka võõristust=rohepööre on mõttetu projekt.
- Lisaks teadmatusele pole ka **ühiskondlik surve** muuta ettevõtte tegevus jätkusuutlikumaks veel suur. Ettevõtted ei tunne seda ei seest ega väljastpoolt. Samas on paljudel olemas sisemine valmidus muutuda.
- Riik sai ettevõtjatelt keskkonnajalajälje vähendamise kohta tehtava teavitustöö eest valdavalt kas **kolme või kahe**. Siin on veel paranemisruumi. Ettevõtete hulgas napib veendumust, et vajalikud investeeringud end ära tasuvad ning paljud (42%) ei näe selleks ka vajadust. Lisaks näeb suur osa ettevõtteid (51%) rohepööret kulude suurenemisena. See näitab, et pikemas perspektiivis saabuv kasu pole ettevõtete jaoks veel veenev argument.
- Teavitustöö tegemisel tuleb arvestada, et valdav osa Eesti ettevõtjatest (83%) on **vanusegrupis 40+** ja alla 30-aastaseid vaid 2%. Keskmine ettevõtja on keskealine või vanemgi.

miltton →

Euroopa Liidu regulatsioonid ja
kuidas nendeks valmistuda

Ettevõtte ühiskondlik vastutus on liikunud strateegilisema lähenemise suunas – reaktiivse ja kommunikatsioonile orienteeritud lähenemisviisi asemel tegeletakse vastutustundlikkuse teemadega proaktiivselt ja terviklikult, mille eesmärk on avaldada inimestele, klientidele, ettevõtetele ja ühiskonnale laiemalt positiivset mõju.

→ Kokkulepped, mis kujundavad kestlikku maailma

2015

Septembris **2015** võeti ÜRO tippkohtumisel New Yorgis vastu **kestliku arengu eesmärgid *Sustainable Development Goals*, SDGs**. ÜRO liikmesriikidelt, sh Eestilt, oodatakse poliitika kujundamisel lähtumist nendest eesmärkidest

2015

Detsembris **2015** toimunud Pariisi kliimakonverentsil COP21 võtsid 195 riiki vastu globaalse, õiguslikult siduva kokkuleppe kliima soojenemise pidurdamiseks. **Pariisi kliimalepe** on ka Eestile õiguslikult siduv kokkulepe, mille eesmärk on kliimamuutuste leevendamine ja heitkoguste vähendamine.

2019

2019. aastal Ursula von der Leyeni poolt juhitud Euroopa Komisjoni üheks kuuest suurest prioriteediks on **katusstrateegia Euroopa roheline lepe (A European Green Deal)**, mille abil soovitakse saavutada ressursitõhus ja konkurentsivõimelise majandusega Euroopa ja mille peamine eesmärk on jõuda 2050. aastaks kliimaneutraalsuseni. Eesti valitsus on selle leppe heaks kiitnud.

→ Kokkulepped, mis kujundavad kestlikku maailma

2021

12. mail 2021. võeti vastu riigi pikaajalise arengustrateegia "**Eesti 2035**" eelnõu, mille raames Eesti riik on esmakordselt sõnastanud riigi ja rahva mõju, panuse ning sihtide seadmise arvestades samaaegselt Eesti arenguvajaduste, üleilmsete suundumuste, Euroopa Liidu poliitikaraamistiku ning **globaalsete kestliku arengu eesmärkidega jätkusuutliku arengu tagamiseks**.

2022 >
2030 > 2050

Euroopa kliimaseadus (European Climate Law) võeti Euroopa Parlamendi poolt vastu 22. juunil 2022 ning ootab Euroopa Nõukogu poolt kinnitamist. **ELi 2030. aasta kliimaeesmärgiks on heitkoguste vähendamine 2030. aastaks vähemalt 55%**. Fit for 55 ehk paketi „Eesmärk 55“ raames **vaatab EL läbi oma kliima-, energia- ja transpordialased õigusnormid**, et viia kehtivad õigusaktid kooskõlla 2030. ja 2050. aastaks seatud eesmärkidega.

2024

Alates 2024 jõustub järk-järgult EL-i kestlikkusaruandluse direktiiv.

→ Euroopa Liidu kestliku rahanduse eesmärgid

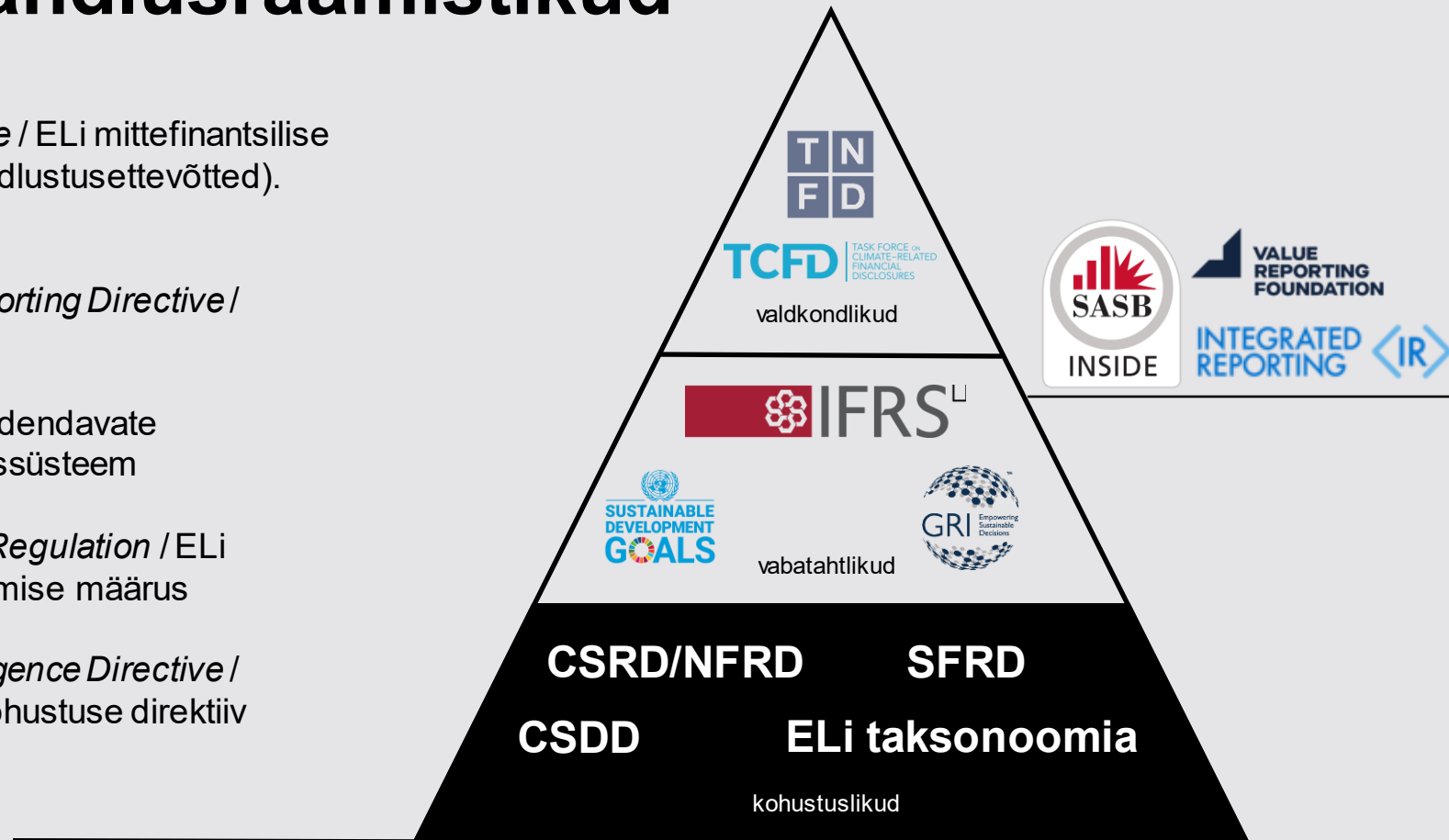
- Suunata investeeringud ümber säästvamatesse tehnoloogiatesse ja ettevõtetesse
- Jätkusuutlikul viisil majanduskasvu rahastamine pikas perspektiivis
- Vähese CO₂-heitega, kliimamuutustele vastupanuvõimelise ja ringmajanduse loomisele kaasaaitamine

Strateegiline lähenemine – Euroopa roheleppe poliitiliste eesmärkide saavutamine ning ELi rahvusvahelised kohustused seoses kliima- ja kestlikkuse-eesmärkidega.

→ Kohustuslikud aruandlusraamistikud

- NFRD – *Non-Financial Reporting Directive* / ELi mittefinantsilise teabe raporteerimise direktiiv (pangad, kindlustusettevõtted). Alates 2024. asendab seda CSRD
- CSRD – *EU Corporate Sustainability Reporting Directive* / ELi kestlikkusaruandluse direktiiv
- ELi taksonoomia – keskkonnanäesmärgede edendavate majandustegevuste ühtne klassifitseerimissüsteem
- SFRD – *Sustainable Finance Disclosure Regulation* / ELi jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus
- CSDD - *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* / äriühingute kestliku juhtimise ja hoolsuskohustuse direktiiv (Euroopa Komisjoni ettepanek)

CSRD – kellele kehtib ja alates mis ajast?

Alates 2025. aastast kõik ELi turgudel noteeritud ettevõtted, kellele kehtib praegune mittefinantsilise teabe raporteerimise direktiiv NFRD (aruandluskohustus 2024. aasta kohta)

Alates 2026. aastast suurettevõtted, kelle puhul on täidetud vähemalt kaks järgmistest kriteeriumitest (aruandluskohustus 2025. aasta kohta):

≥ 250 või rohkem töötajat

≥ 40 milj € müügitulu

≥ 20 milj € bilansimaht

Suurettevõtteks loetakse neid ettevõtteid, kelle puhul on kahel järjestikulisel majandusaastal suurettevõtte nõudmised täidetud.

→ Kestlikkusaruandluse direktiivi jõustumisfaasid 2024-2026

- **Direktiivi** ülevõtmine Eesti õigussüsteemi (hiljemalt 6. juuliks 2024);
- Vajalik on muuta nii **raamatupidamise seadust (RPS)** kui ka **audiitortegevuse seadust (AudS)**;
- Direktiivi ülevõtmise ja kohaldamise eest vastutab **Rahandusministeerium**.

→ **CSRD toob kaasa raporteerimise kohustuse kasvu suurettevõtete seas, mis muudavad nad läbipaistvaks ja võrreldavaks ESG näitajate osas**

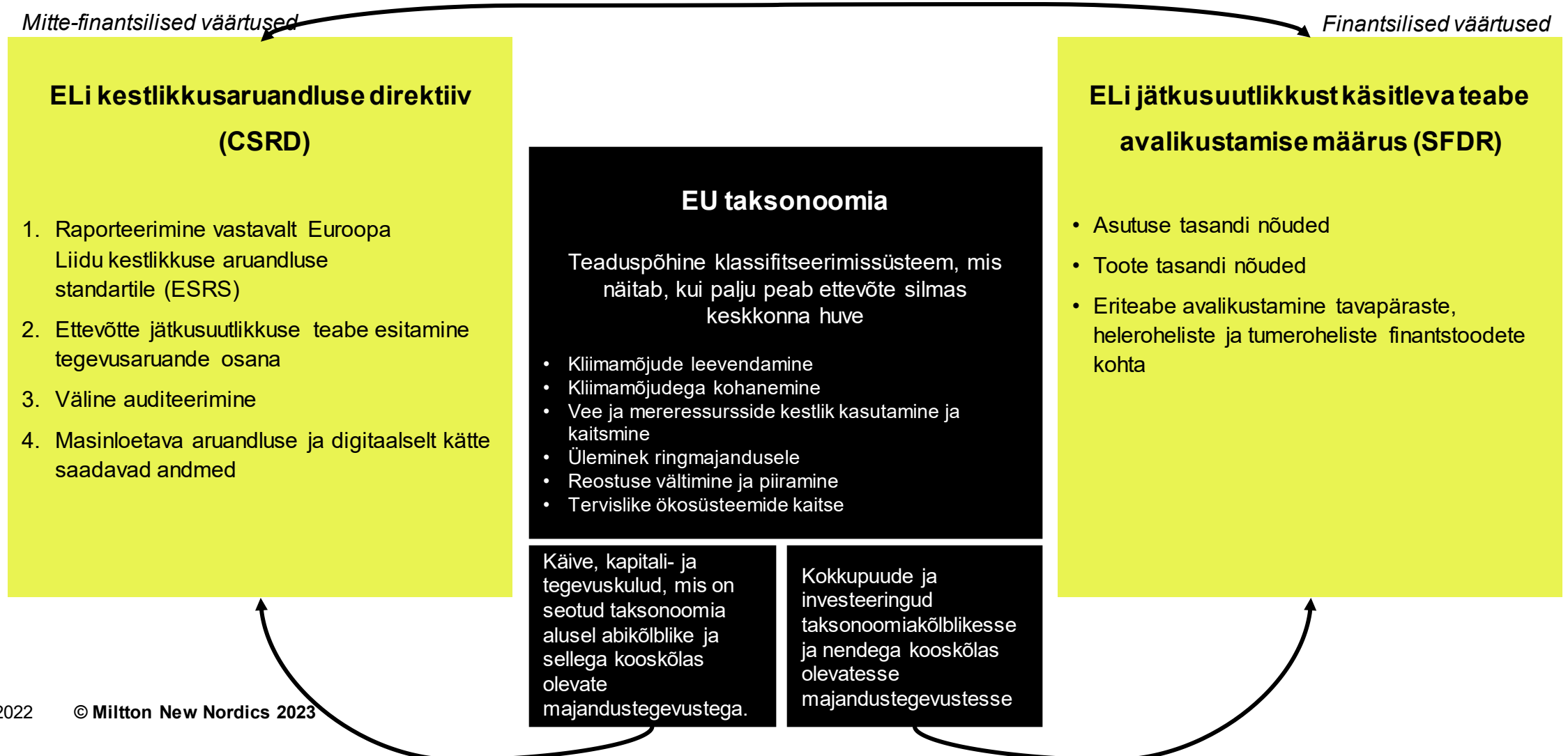
Eestis
~ 240

Soomes
~ 700

Rootsis
~ 2000

Euroopa Liidus
~12 000 → ~49 000

ELi kestlikkuse rahastuse taksonoomiast saab raporteerimise alus

→ **Kuna vajalike investeeringute maht ületab avaliku sektori suutlikkust märkimisväärselt, on kestliku rahanduse raamistiku peamine eesmärk suunata ka erasektori rahavood jätkusuutlikesse majandustegevustesse.**

✓ Taksonoomia on

- Klassifikatsioonisüsteem selliste tegevuste liigitamiseks, mida peetakse keskkonnaeesmärkide saavutamisele oluliselt kaasa aitavateks.
- Ekspertide hinnang selle kohta, mida peetakse keskkonnaeesmärkidele olulist kahju tekitavateks tegevusteks.
- Avalike roheliste võlakirjade ja finantstoodete ökomärgise määratlemise alus.

✗ Taksonoomia ei ole

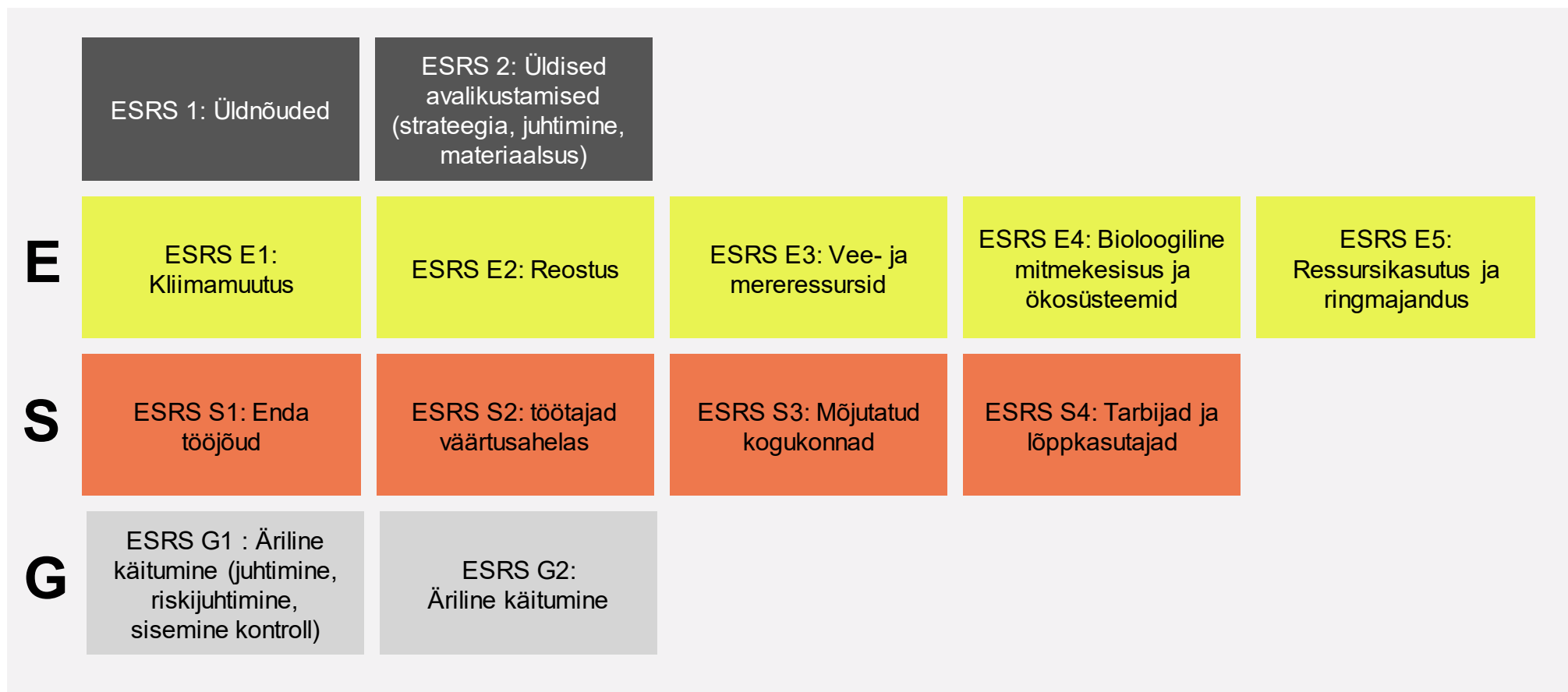
- Reeglistik selle kohta, mida ettevõtted võivad või ei tohi teha.
- Nõue, et finantsettevõtjad investeeriksid vastavalt taksonoomiale.
- Fikseeritud ja valmis igavesti

→ **Taksonoomiamäärusega soovitakse luua tugev teaduspõhine klassifitseerimissüsteem, mis võimaldab mittefinants- ja finantsettevõtjatel kasutada ühist kestlikkuse määratlust ning pakub seega kaitset rohepesu vastu.**

CSRD – mis see kaasa toob?

- Euroopa kestlikkuse aruandluse standardid (ESRS – *European Sustainability Reporting Standards*)
- Ettevõtte jätkusuutlikkuse teabe esitamine tegevusaruande osana
- Välise auditeerimise
- Masinloetava aruandluse ja digitaalselt kättesaadavad andmed

1 Raporteerimine vastavalt Euroopa Liidu kehtivastandarditele (ESRS)

General reporting requirements according to ESRS 1

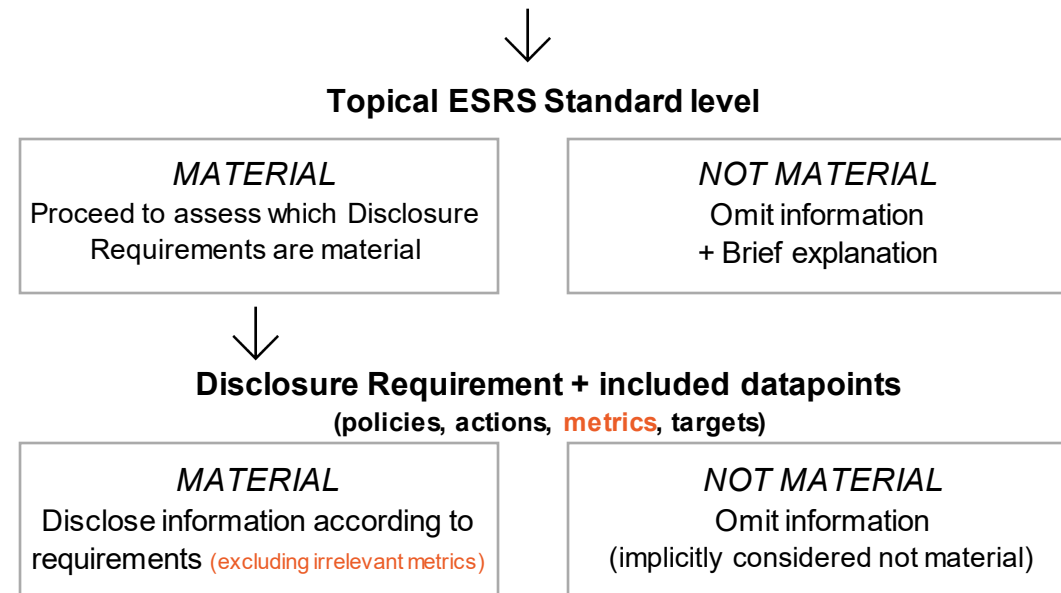
1. Mandatory information to be disclosed

Not subject to a materiality assessment:

- a) **ESRS 2 – General disclosures**
- b) **EU legislation datapoints** – Full list in Appendix C of ESRS 2 (as required by SFDR, EU Benchmarks, Pillar III, EU Climate law)
- c) **ESRS E1 – Climate Change**
→ ALL its Disclosure Requirements
- d) **ESRS S1 – Own workforce**
Disclosure Requirements 1 to 9 (companies with at least 250 employees)

2. Disclosure subject to a materiality assessment

Determines which Sustainability matters are deemed material

All reported Disclosure Requirements (+ datapoints) summarized in a content index (IRO-2)

→ Kestlikkusaruandluse uus suund

Aruandluse mahu kasv

Uus Euroopa Liidu kestlikkusaruandluse direktiiv seab ettevõtetele suurenenud nõudmised ja kohustused jätkusuutlikkusest raporteerimiseks.

Aruandluse sisukuse kasv

Veel ettepaneku faasis olev jätkusuutlikkuse hoolsuskohustuse direktiiv (CSDD – *Corporate Sustainability Due Dilligence Directive*) toob endaga kaasa ettevõtte väärtusahelas inimõiguste ja keskkonnamõjude kajastamise suurenemise.

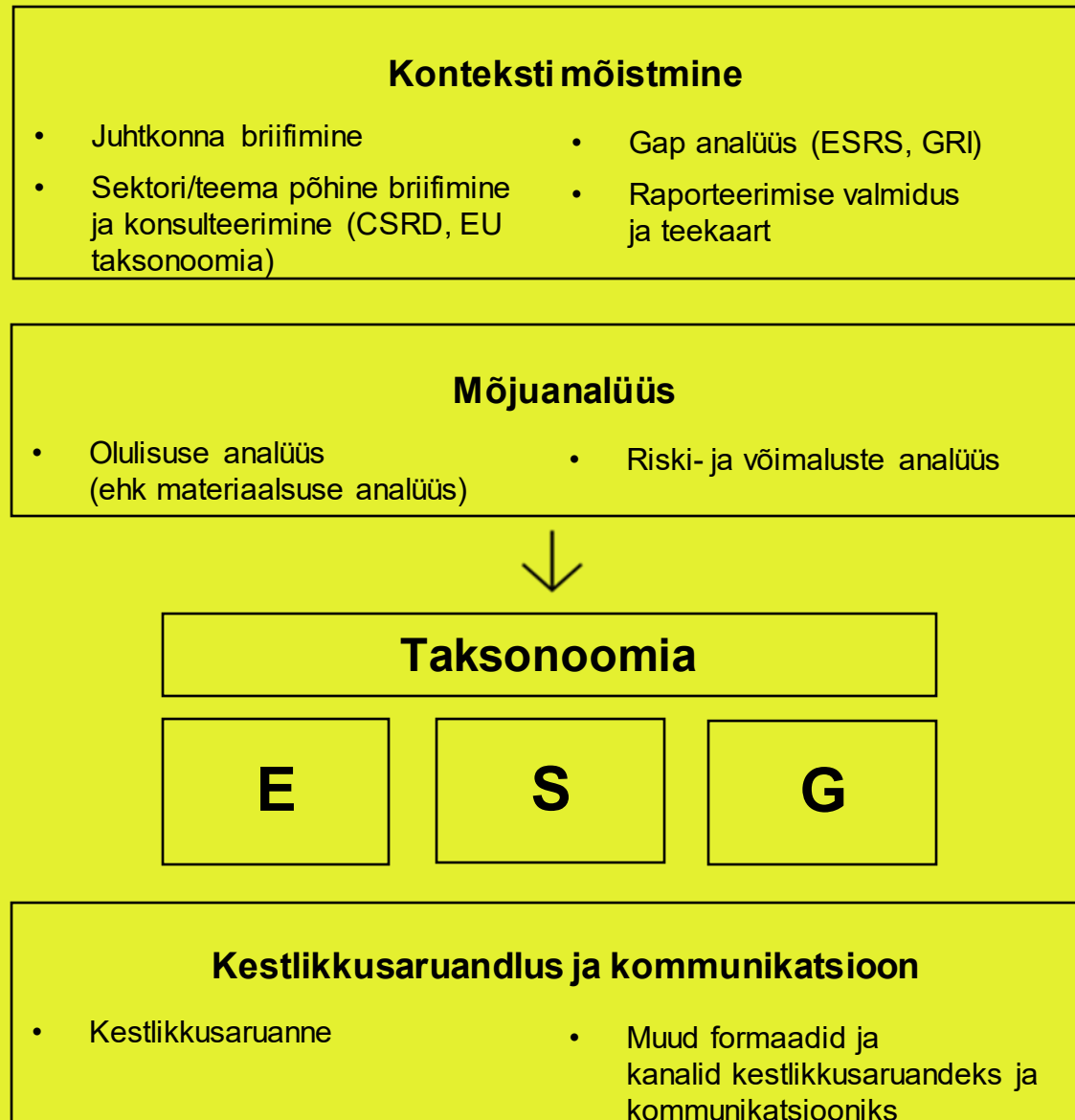
Aruandlus muutub standardiseerituks

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite organisatsioon (IFRS) on olemasolevatele raamistikele toetudes loomas iseseisvat raporteerimisraamistiku (ESRS – *European Sustainability Reporting Standards*).

Ülemaailmselt laialdaselt kasutatav jätkusuutliku ettevõtluse aruandluse raamistik GRI (*Global Reporting Initiative*) allub samuti IFRSi ja CSRD reeglitele.

Aruandluse valdkondadeülene efekt

ELi taksonoomia, NFRD ja CSRD eesmärgiks on panna ettevõtteid mõistma jätkusuutlikkuse mõju finantsidele. Põhjalik aruandlus loob niisiis ühendused majanduse ja ettevõtte toote- või teenusedisaini ning müügiedu vahel.

1.

**Konteksti
mõistmine**

2.

**Teekaardi
loomine**

3.

Mõjuanalüüs

4.

**ESG
põhimõtete
kujundamine**

→ Milleks kehtlikkusaruannet kasutatakse?

ARUANDLUS-
NÕUETE
TÄITMINE

KESTLIKKUSE
JUHTIMINE JA
EESMÄRKIDE
SAAVUTAMINE

SIDUSÜHMADE
KAASAMINE JA
ÜHISKONDLIK
DIALOG

MÜÜGI JA
KOMMUNIKAT-
SIOONI ERGUTI

TÖÖANDJAMINE
JA
SISEKOOLITUSED

KESTLIKKUSE
TÕENDUS-
PÕHISUS

TOETAV
TAUSTAINFO
MEEDIALE

miltton →

Rohereformi poliitiline reaalsus:
kuidas riik on selleks valmistunud
ja kas ettevõtjad on regulatsioonidega
kohanemiseks valmis

→ Ühest teisest uuringust – mõjukaimad Eesti ettevõtted 2021

Magistritöö uuring

- Osalesid üle 30 miljonilise eurose aastakäibega Eestis registreeritud ettevõtete tippjuhid ja/või omanikud
- Andmebaas: Äripäeva Infopank; Äripäeva peadirektor Igor Rõtov: "Raamatusse koondunud isikute otsustest ja tegevustest sõltub väga suurel määral Eesti majanduse ja riigi üldise arengu käekäik" (Äripäev, 2019).
- Kvaliteetseid kontakte 916, vastamisaktiivsus 25,5%

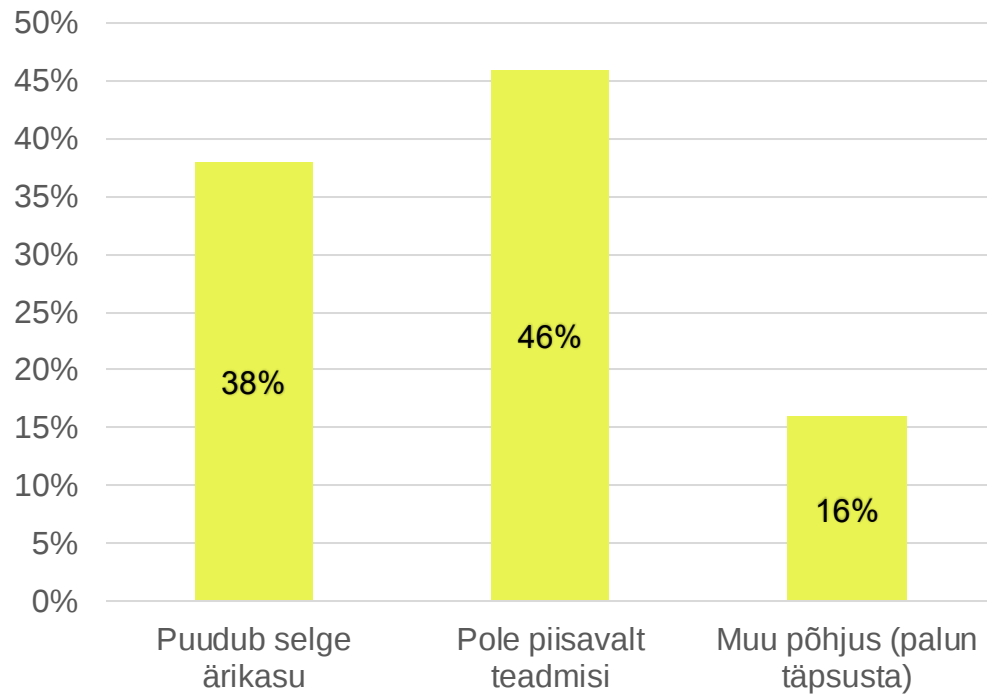
→ Kes on mõjukaimad Eesti ettevõtjad?

- 14% naised ja 86% mehed.
- Keskmine vanus 50 eluaastat, seda ka eraldiseisvalt nii meeste kui naiste lõikes.
- 47% ettevõtetest on asutatud 1990ndatel aastatel, 29% vahemikus 2000-2010 ning väiksem osa ettevõtteid ehk 18% on asutatud enne 90ndaid, 5% aastatel 2010-2015 ning vaid 1% peale 2015. aastat.

→ Mis takistab kestlikum olemast?

Millised on peamised takistused kogu äritegevust läbiva jätkusuutlikkuse põhimõtetega (majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkondlikud mõjud) võrdselt arvestava strateegia elluviimisel?

Tahe on siiski olemas!

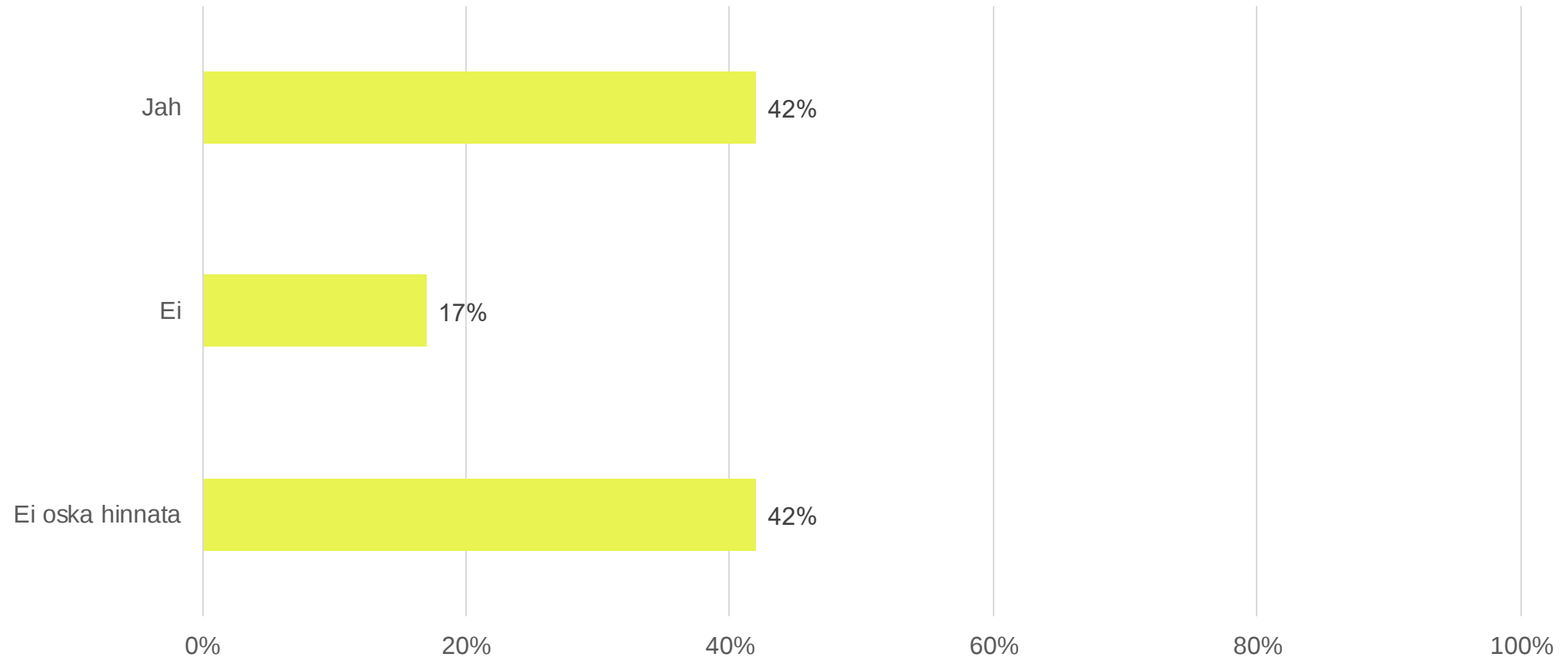
97%

tippjuhtidest peab jätkusuutlikkusega seotud küsimusi tähtsaks oma ettevõtte äriedus tulevikus

80%

lühiajaline ärikasumi vähenemine jätkusuutlikkusse investeerimisel on põhjendatud

→ Kas teie arust on Eesti Vabariigi valitsuse poolt allkirjastatud Euroopa rohelises kokkuleppes (A European Green Deal) seatud kliimaneutraalsuse eesmärk aastaks 2050 teostatav?

Baasteadmiste puudujääk on probleem

Lahendus:

Teema mõistmine +
kasu tajumine

→ Valitsuse tegevuskava – kas ambitsioon on realistlik?

- Eestil on koalitsioonilepe ja valitsuse tegevuskava, mis adresseerib rohereformi kui strateegiliselt tähtsat muutust – **plaan on AMBITSIOONIKAS:**
- Esimest korda on Eestil kliimaminister.
- Mitmete valdkondade jaotumine ministeeriumite vahel on ümber kujundatud (või kujundamisel), mistõttu on täna veel omajagu segadust nii ametnike kui ettevõtjate seas.

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (1)

5.1.1. Viime läbi rohereformi avaliku-, era- ja kolmanda sektori koostöös. Üheskoos ettevõtjatega kujundame Eesti majandusmudeli kliimaneutraalseks ja kestlikuks. Rohereform on valdkondadeülene – iga eelarveinvesteering peab viima meid kestlikuma keskkonnakasutuse ja majandusmudelini.

- Analüüs ja ettepanekud keskkonnavaldkonna strateegiliste projektide elluviimiseks (sept 2023)
- Rohepoliitika alaline ekspertide kogu (sept 2023)
- Kliimaseaduse väljatöötamiskavatsus (nov 2023)
- Koosloomekava kliimaseadusele (nov 2023)
- Eesti seisukohad EL algatuse kohta, mis käsitleb 2040. aasta kliimaeesmärgi seadmist ja süsinikueelarvet perioodiks 2030–2050 (nov 2024)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (2)

5.1.3. Rohelippe eesmärkide saavutamine on võimalik vaid kogu ühiskonna teadlikkust suurendades ning erinevaid huvirühmi kaasates. Suurendame kommunikatsiooni-, teavitus- ja kaasamistegevusi keskkonnavalaste väljakutsete selgitamiseks, ühisosa leidmiseks ning temaatilise arutelukultuuri parandamiseks.

- Peamisi sihtgruppe kaasav rohepöörde kommunikatsioonistrateegia ja tegevuskava (sept 2023)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (3)

5.1.4. Digitaliseerime jäätmemajanduse, et tagada kontroll jäätmevoogude üle. Jõustame „saastaja maksab“ printsiibi. Looime inimestest lähtuvad jäätmete sorteerimislahendused. Tõhustame pakendijäätmete tootjavastutuse süsteemi toimimist ning seame müügipakendi ringlussevõttule eraldi sihtmäära.

- Eesti seisukohad EL pakendieeskirjade kohta (mai 2023)
- Analüüs ja ettepanekud jäätmemajanduse digitaliseerimise kohta (juuni 2023)
- Jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise väljatöötamiskavatsus (sept 2023)
- Eesti seisukohad EL jäätmete raamdirektiivi muutmise kohta toidu ja tekstiilijäätmete puhul (nov 2023)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (4)

5.1.5. Ringmajanduse teekaardis seame suunad Eesti ringmajanduse arenguks (sh ringlussevõtu võimalused) üheskoos riigi, omavalitsuste, vabakonna ja ettevõtjatega. Suurendame põlevkivi kaevandamisjääkide ja kõrvalsaaduste jm materjali ringlussevõttu mh läbi riigihangete. Kõrvaldame takistused ehitusmaterjalide ja lammutusjäätmete taaskasutamisel, hõlbustame hoonete otstarbe muutmist.

- Riigihangete läbiviimise strateegilised põhimõtted (juuni 2023)
- Keskkonnavaldkonna arengukava (nov 2023)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (5)

5.1.7. Ringsete lahenduste arendamisel seame fookuse suure mõjuga majandussektoritele ehk ressursimahukatele tööstussektoritele – loome sihitud meetmed ja programmid, et aidata neil suurendada tõhusust ja töötada välja materjalide kõrgemal tasemel väärimise lahendusi. (Võtame kasutusele ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ning jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu)

- Ringmajanduse ressursi- ja energiatõhususe suurendamise meetme toetuse andmise tingimused (nov 2023)

5.1.9. Edendame ringmajanduse ärimudelite ja innovaatiliste ideede, näiteks jagamismajandus ja toode kui teenus kontseptsiooni ka riigi poolt pakutavate teenuste osas.

- Ringmajanduse kestlike tootmis- ja tarbimismudelite meetme toetuse andmise tingimused (nov 2023)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (6)

TOETUSED, GARANTIID JA FINANTSEERIMINE

3.1.6. Suurendame Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse finantsvõimekust suurprojektide käendamiseks, roheinvesteeringuteks ja Eesti ettevõtete välisturgudele laienemiseks. (juuni 2023)

3.1.10. Tegeleme süsteemselt Eesti ettevõtetele kapitali kättesaadavusega, sealhulgas soodustame pensionifondide raha investeerimist Eesti majandusse, et soodustada rahvusliku kapitali akumulatsiooni ja Eesti ettevõtete konkurentsivõimet. (oktoober 2024)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (7)

ROHELISE TEGEVUSE NÜGIMINE

3.1.1. Juhime ja arendame innovatsiooni ökosüsteemi süsteemselt. **Innovatsioonitrepp** ja **rohetrepp** on kaks tööriista, mis aitavad ettevõtetel hinnata innovatsioonimahukust ja oma keskkonnajalajälge ning tõsta seeläbi oma konkurentsivõimet. (oktoober 2023)

3.1.11. Analüüsime **Rohelise Koridori** loomise võimalust, millega soodustada kõrge lisandväärtusega investeeringuid läbi bürokraatia vähendamise, mis lühendab kõigi projekti elluviimiseks vajalike kooskõlastustega seotud menetlusaega. (oktoober 2023)

→ Mis kõik juhtub juba sel ja järgmisel aastal? (8)

MAKSUD

3.3.7. Kehtestame automaksu 1. juulist 2024.

3.3.9. Maksustame pakendite ja plasti kasutamist eesmärgiga vähendada pakendijäätmete teket. (september 2023)

TEADMISED

4.1.10. Keskkonna- ja kliimateadlikkuse suurendamiseks arendame roheoskusi ja -teadmisi kõikidel haridustasemetel ning elukestvas õppes. Keskkonnaharidus peab aitama igas vanuses õpilastel mõista keskkonnakriisi tekkimise põhjuseid ning olla orienteeritud lahendustele ehk kliimakriisi leevendamisele. Täiendame õppekavasid kestlikku arengut toetavate teadmistega.

- Analüüs ja ettepanekud kutseseaduse tervikteksti uuendamiseks (jaanuar 2024)
- Loomes riikliku keskkonnahariduse programmi (mai 2024)
- Kutse- ja kõrghariduse õppekavade analüüs keskkonnateadlikkuse seisukohast ja ettepanekud õppekavade arendamiseks (jaanuar 2025)

→ Soovitused ettevõtjale:

1. Hari end, õppimist ja arenemist ei saa riik peale sundida, küll aga luua võimalusi – kasuta neid!
2. Räägi kaasa – ettevõtjate kaasamine toimub enamasti läbi erialaliitude või muude katusorganisatsioonide. Kui sa õigel ajal kaasa ei räägi, siis hiljem halamine olukorda ei paranda.
3. Loe valitsuse tegevuskava ja kui sinuni kaasamisring mingil põhjusel ei jõua, siis mine ja küsi ise!
4. See ei lähe mööda: võidab see, kes kiiremini kohaneb!

Aitäh!

Kristi Malmberg

kristi.malmberg@miltton.com

+372 506 9537

Helen Tammemäe

helen.tammemae@miltton.com

+372 5349 0339

Annika Arras

annika.arras@miltton.com

+372 527 6839